

Mistä puhumme, kun puhumme tutkimusdatan hallinnasta

Päivi Rauste, Data Management Office
4.10.2022

Luotettava tutkimusaineisto?

- Yksiselitteisesti ymmärrettävä!
- Läpinäkyvää & toistettavissa!

→ Riittävästi dokumentoitu

- Lähde ja provenanssi
- Tekniset ominaisuudet
- Konteksti & semantiikka
- Standardit ja formaatit
- Muuttujat

→ Eheä – ei muuttunut!

- Jos muuttunut, muutos dokumentoitu
- Jos ei saatavilla, metatiedot saatavilla
- Tarkistussumma & versiointi

Mitä on tutkimuksen toistettavuus?

- Tieteellisen menetelmän peruseriaate eli "hyvää tieteellistä käytäntöä".
- Dokumentaatio mahdollistaa replikoinnin
- Tällöin hyvin dokumentoitu data on myös uudelleenkäytettävää

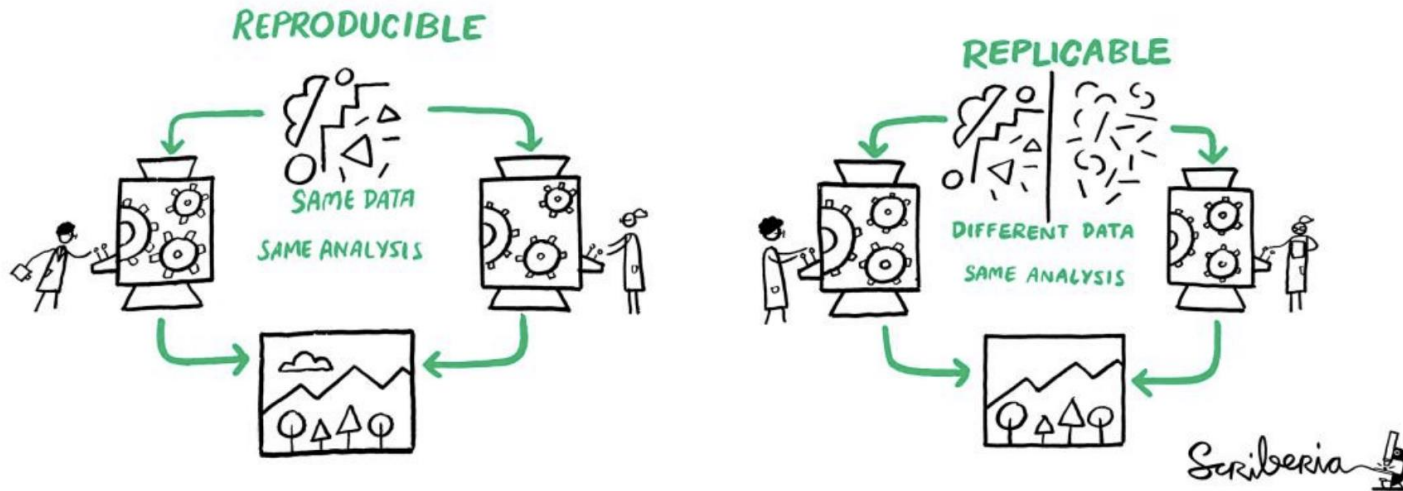
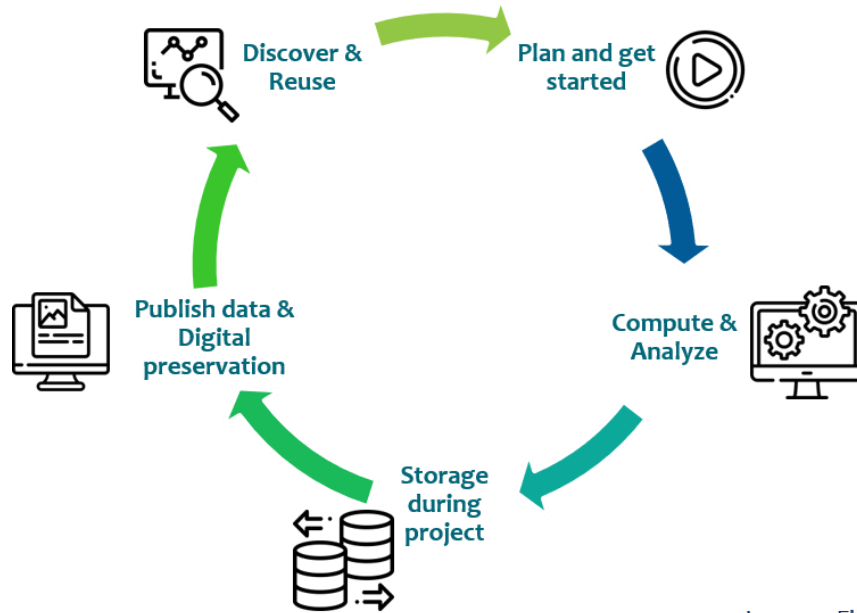

Figure 1. Reproducible and replicable research results³

Datan käytettävyyden A ja O on dokumentaatio!

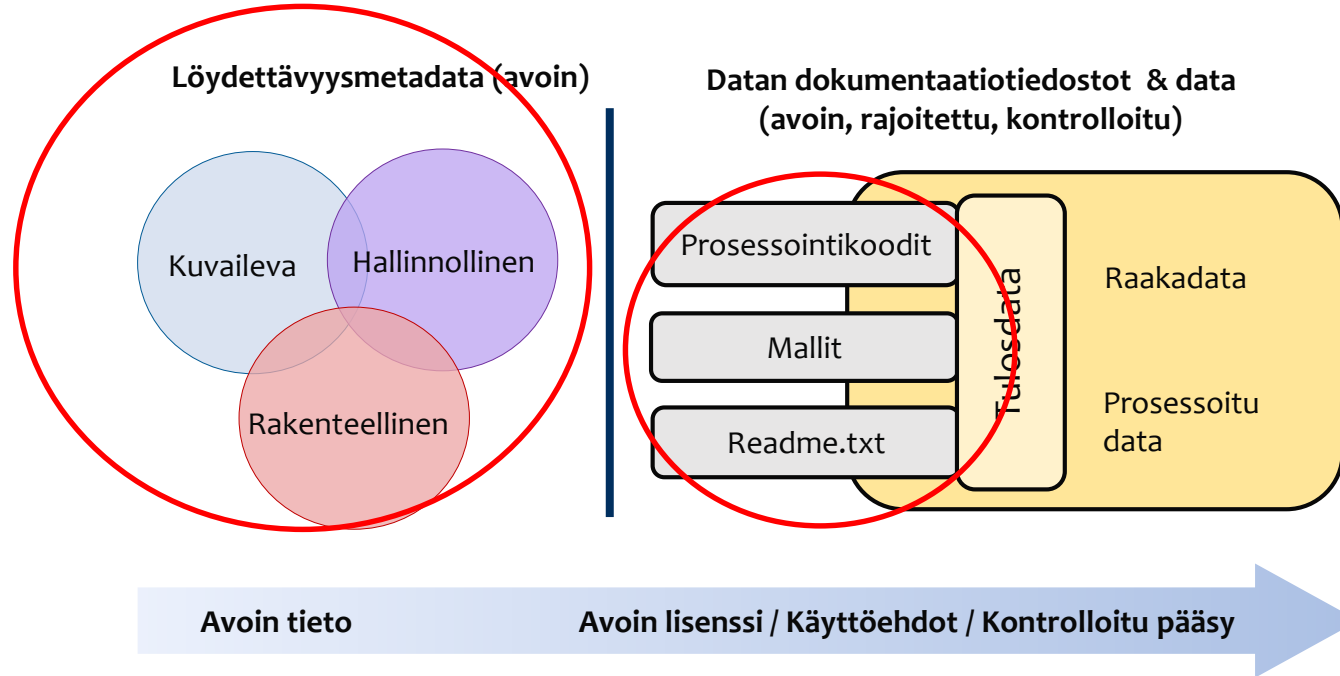

Jokaisesta tutkimuksen vaiheesta syntyy dokumentaatiota!

- Code books
- Data dictionary
- Version control
- Readme.txt
- Data standards

Images: Flaticon.com

Metadatan tulee olla ymmärrettävää

Data voi olla avointa, rajoitetusti saatavilla tai kontrolloitua. Käyttöehdot (tutkimukseen) on kuvattu hallinnollisissa metatiedoissa ja koneellisesti luettavassa lisenssissä.

CSC:n tutkimusdatanhallinnan osaamiskeskus

CSC-Datatukiverkosto

- Sähköpostilista tiedotukseen
- Datakahvit Zoomissa kerran kuukaudessa
- Data-chat: chat.csc.fi, #cscdatatukiverkosto
- Koulutusmateriaaleja vapaasti hyödynnettäviksi

Yhteistyö ja tiedonvaihto kansainvälisissä kehityshankkeissa

Koulutusta datanhallinnan palveluista ja ajankohtaisista teemoista

Haluamme tukea asiakasorganisaatioitamme järkevän datanhallinnan toteuttamisessa ja datapalveluiden käytössä.

csc.fi/asiakaskoulutus

<https://wiki.eduuni.fi/display/csckorkeakoulut/CSC+-+Datatukiverkosto>

Tutkimuksen datanhallinnan tukipalvelut ja konsultointi

Tukea loppukäyttäjille

Tieteenalakohtaiset
tiimit tukemassa
tutkimusryhmiä

Perustukea ja
neuvontaa
datanhallinnan
suunnittelussa

Mukana RI-hankkeissa
kehittämässä ja
tukemassa vastuullista
datanhallintaa

Räätälöityä
konsultointia erillisellä
sopimuksella

servicedesk@csc.fi

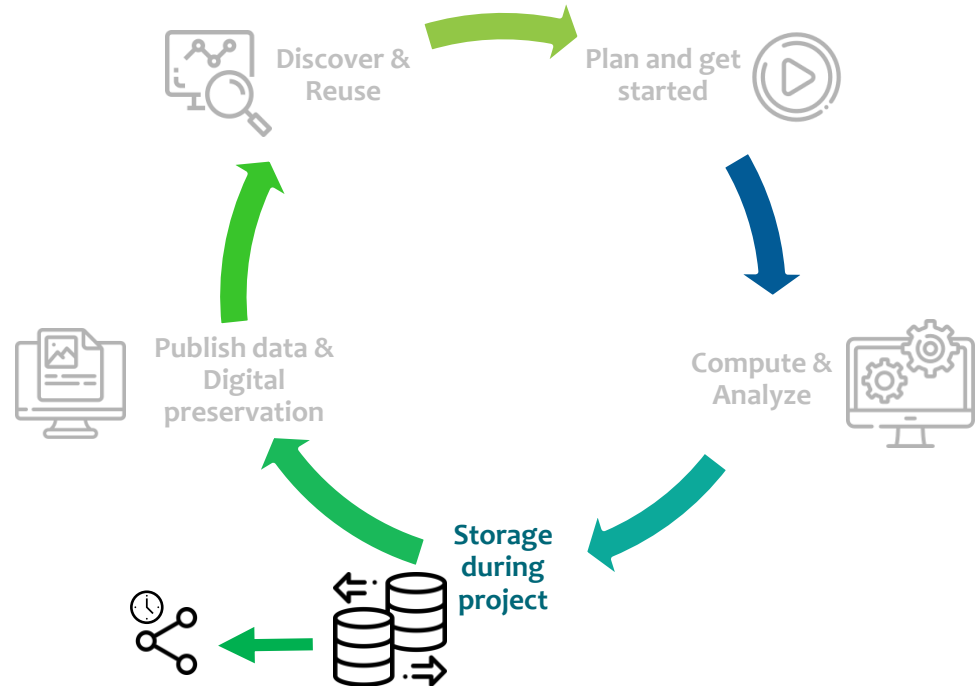
Yleisesti palveluiden käyttöpolitiikasta, rooleista ja vastuista

- CSC ei vaadi omistusoikeutta tai mitään immateriaalioikeuksia palveluissamme oleviin aineistoihin.
- On suositeltavaa sopia oikeuksista tutkimusdataan liittyen tutkimusryhmässä ja tutkimusorganisaatiossa jo varhaisessa vaiheessa.
- On datan omistajan vastuulla päättää, mikä palvelu soveltuu kyseiselle datalle ja että salaus - jos se on tarpeen - tehdään asianmukaisesti.
- Datan omistaja päättää avoimuus- ja käyttöperiaatteista.

Allas

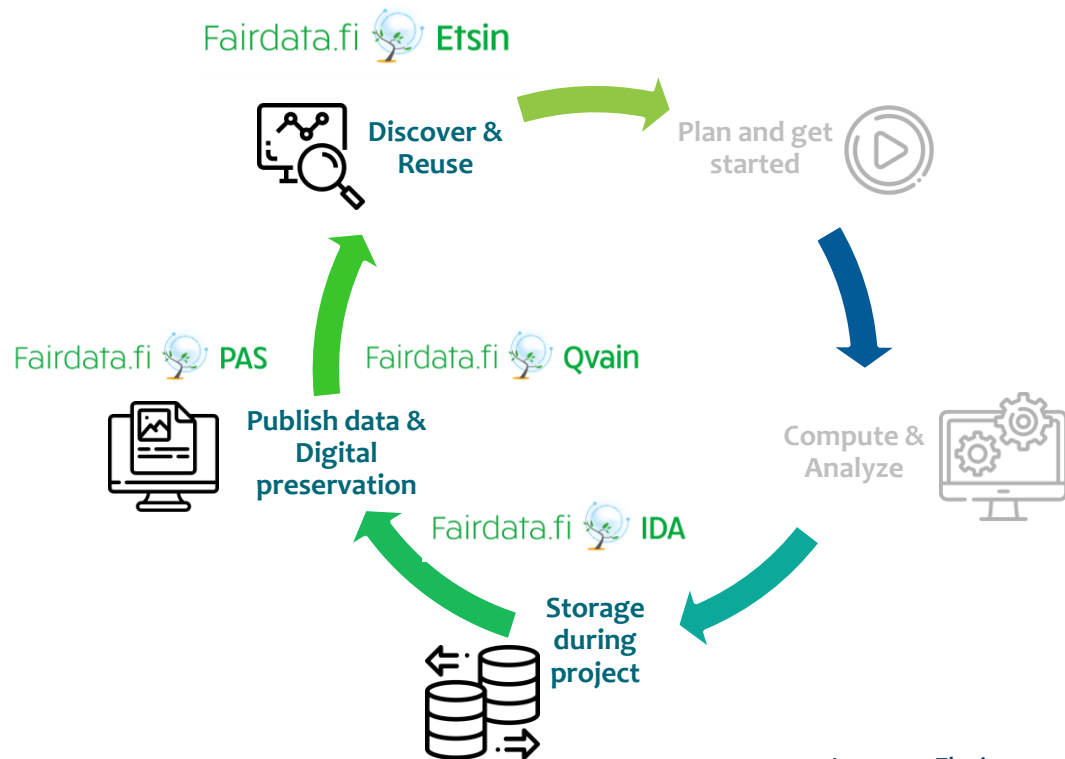
- **Palvelun tarkoitus:**
Säilytys ja jakaminen – etenkin suurille datamäärille – tutkimusprojektin aktiivisessa vaiheessa
- **Hyödyt:**
Datan prosessointi voidaan tehdä käyttäen avoimia rajapintoja mistä tahansa. Data voidaan helposti siirtää CSC:n pilvi- ja laskentaympäristöihin ja niistä pois.
- **Lisätietoa:**
<https://research.csc.fi/en/-/allas>

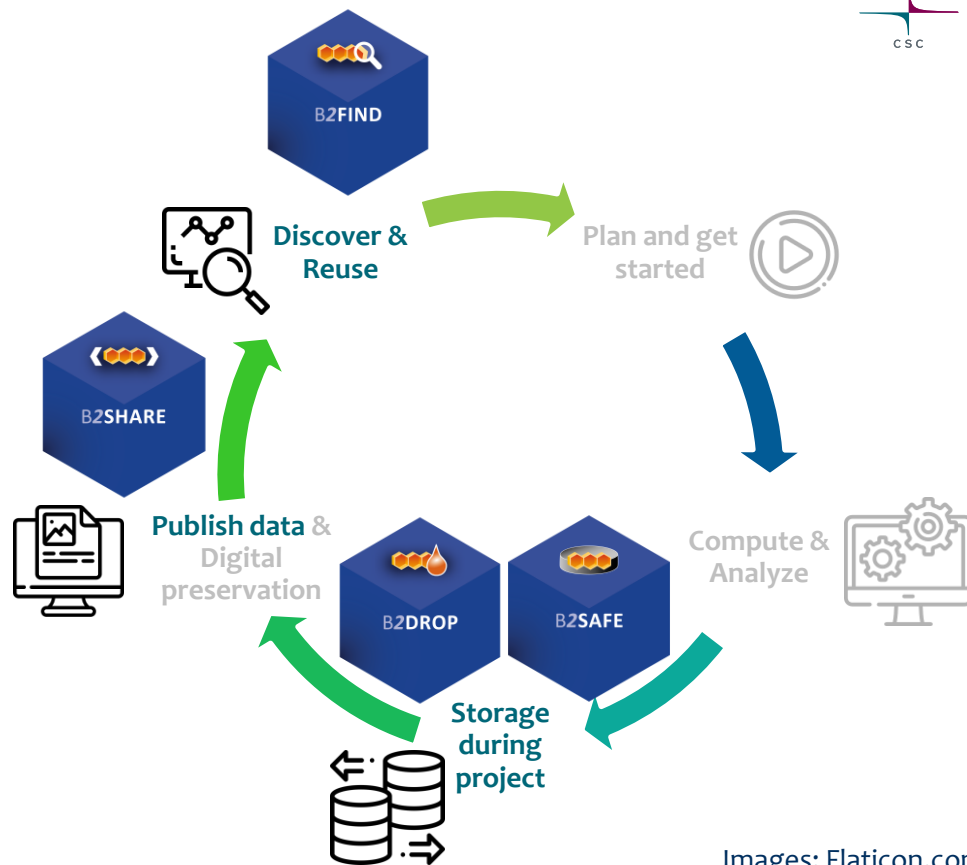
- **Palvelun tarkoitus:** Säilytys, kuvailu, julkaisu, löytäminen ja tutkimusaineistojen pitkäaikaissäilytys

Hyödyt:

- Jopa suurten tai kasvavien tutkimustietoaineistojen julkaiseminen FAIR-periaatteiden mukaisesti maksutta helppokäyttöisten verkkotyökalujen avulla.
  - Tutkimusaineisto voidaan siirtää tutkimusaineistojen pitkäaikaispalveluun.
  - Research.fi-portaalin kautta lisänäkyvyyttä kansallisesti.
- **Lisätietoa:** <https://www.fairdata.fi>

- **Palvelun tarkoitus:** Sama kuin Fairdata, sillä erolla että EUDAT
  - tarjoaa helpon pääsyn kansainvälisiin infrastruktuureihin, palveluihin ja resursseihin.
  - Ei tarjoa tutkimusaineistojen pitkäaikaispalvelua
- **Hyödyt:**
  - Voidaan räätälöidä vastaamaan yhteisön erityistarpeita metatietojen, tallennustilan, käyttäjähallinnan ja brändin osalta.
  - Yhteinen ydinskeema ja aineistokokonaisuuksien löydettävyys B2FINDin avulla. Tuki useiden kansainvälisten organisaatioiden väliselle käytölle.
  - Tukee linjausten mukaista datanhallintaa automaation ja avoimien rajapintojen avulla.

Miten Fairdata- ja EUDAT-palvelut voivat auttaa noudattamaan FAIR-periaatteita (Allas ei tue FAIR-periaatteita)

- Palvelut käyttävät monia yhteisiä sanastoja (F, I)
- Tallennettu data voidaan sisällyttää aineistokokonaisuuksiin, kuvailla ja julkaista (A, R)
- Julkaistulla datalla on pysyvä tunniste ja laskeutumissivu, jonka avulla data on saatavissa (F, A, I, R)
- Tutkimusdatan dokumentaatio on saatavissa yhteentoimivassa, koneluettavassa muodossa. (F, A, I, R)

FINDABLE

- Described in relevant catalog with enough detail
- Landing page with globally unique persistent identifier

ACCESSIBLE

- Can be retrieved over the internet
- Versioning and lifecycle are documented
- Tombstone page if data is deleted

INTEROPERABLE

- Common, documented, and open formats
- Shared and curated semantic artefacts

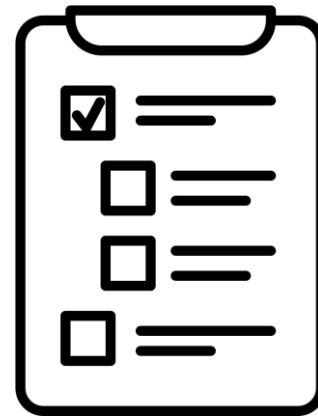
RE-USABLE

- Well documented and intelligible
- Rights clearly stated

3

Aineistonhallintasuunnitelma (Data Management Plan, DMP)

- on tutkijan työkalu, joka auttaa tutkimusprosessin valmistelussa ja potentiaalisten **riskien tunnistamisessa**, sillä
  - suunnitelmasta on suuri **apu eettisten ja lakiasioihin liittyvien yksityiskohtien konkretisoinnissa** tarkistuslistan avulla.
  - suunnitelma on ensimmäinen askel, joka **ohjaa kohti tietosuojan vaikutusten arviointia (DPIA)** ja tarvittaessa edelleen eettiseen arviointiin.
- on dokumentti, jonka avulla tutkimusorganisaatiot
  - saavat enemmän tietoja projekteista
  - tunnistaa **mitkä projektit käsittelevät aineistoja**, jotka edellyttävät tarkkavaisuutta
  - voivat **valmistautua auttamaan** tutkijaa projektin eri vaiheiden toteutuksessa
  - voivat **kehittää** tutkimuksessa tarvittavia palveluita tutkijoiden tueksi

Suunnittelemalla datanhallintaa tutkijat voivat tunnistaa, ennakoida ja hallita aineistonhallintaan liittyviä riskejä.

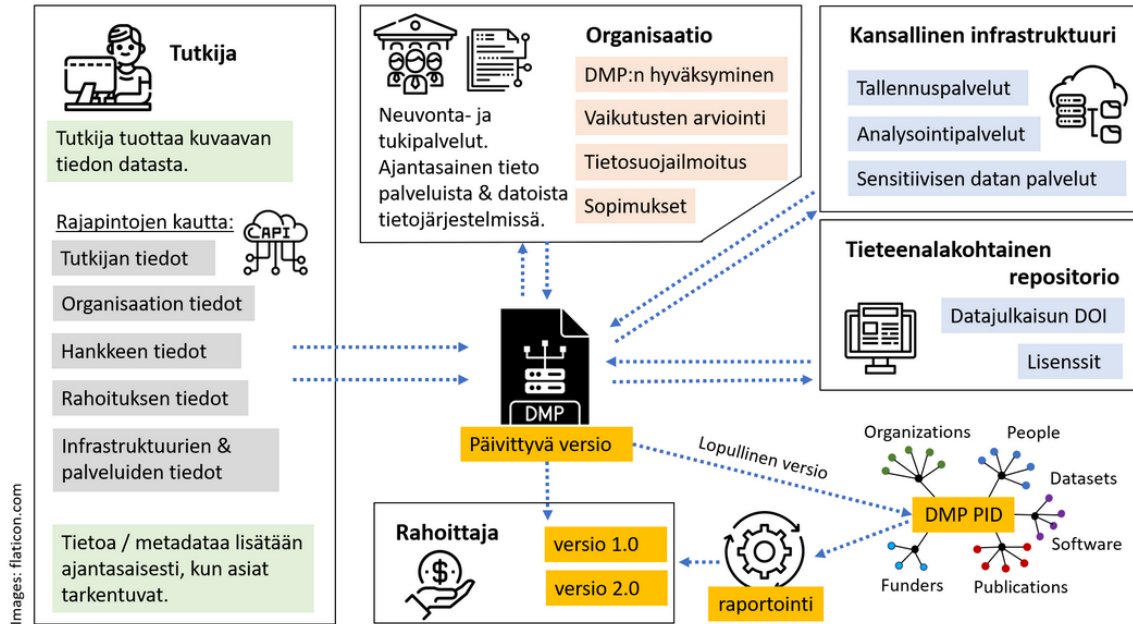
DMP-työkalujen integrointi organisaation järjestelmiin, prosesseihin ja työvoihin hyödyntäisi kaikkia

- tulisi kehittää rakenteellisempaan suuntaan, mikä mahdollistaa tietojen integroinnin ja hyödyntämisen kotiorganisaatiossa koneluettavassa muodossa, esim.
  - arkaluonteisen datan tunnistaminen
  - tietosuojan vaikutusten arvioinnin
  - datan säilytyspalveluiden turvallisuusvaatimuksien tunnistaminen
  - datan siirtämistarpeet ja siihen liittyvät riskit
  - integroidut palvelukatalogit

- DMP-konsortio The logo for DMP Tuuli consists of the text 'DMP' in a small blue font, followed by 'Tuuli' in a large blue font with a stylized wind icon to its right.
- Etsii integraatiopilotteja, missä integroidaan DMP Tuuli organisaation omiin järjestelmiin ja tutkimustietovarantoon
  - Valmistelee toimintasuunnitelmaansa ja pohtii, miten voidaan siirtyä dynaamisempaan ratkaisuun

<https://wiki.eduuni.fi/display/csckorkeakoulut/DMP-konsortio>

maDMP, CSC:n visio koneluettavasta DMP:stä

Pohjana on käytetty kesäkuussa julkaistua dynaamisen DMP:n työryhmän raporttia. Kuvaan tullaan viittaamaan, kun keskustellaan dynaamisen DMP:n kehittämisestä kansallisella tasolla.

Palvelukatalogitietomalli-työryhmä

Tehtävä:

Tutkijan käyttöön on tarjolla sekä tutkimusorganisaatioiden hankkimia, kansallisten infrastruktuurien tuottamia että kansainvälisten verkostojen ylläpitämiä palveluita. **Palvelukatalogi on yksi tapa tuoda nämä palvelut tutkijan tietoon. Palvelukatalogin ylläpitämisen helpottamiseksi tiedot tulisi olla mahdollista lukea avoimen rajapinnan kautta.**

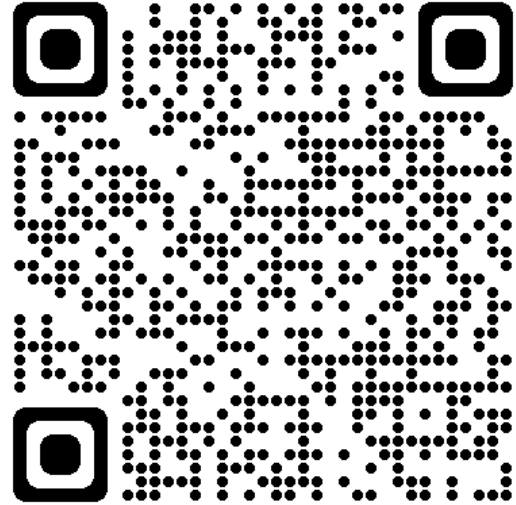
- > Palvelukatalogimetatietotyöryhmässä tullaan pohtimaan **yhteistä metatietomallia palveluille sekä yhteistä tapaa kategorisoida palvelut asiakaslähtöisesti.**

Lisätietoja: tua.hindersson-soderholm@csc.fi

Lisätietoja

- Service Catalog for Research
<https://research.csc.fi/service-catalog>
- CSC Services for Research (2022) *Services for Sensitive Data*.
<https://research.csc.fi/en/sensitive-data>
- Docs CSC (2022) *Working with Data*.
<https://docs.csc.fi/data/datasets/dataset-sources/>

Tutkimusdatahallinnan
osaamiskeskus